

10.3

have power to nominate the members of his own Executive Council from among British and Indian, of ripe experience in public affairs, their term of office ending with that of the Viceroy. Such amendment may be an extension of the beneficial which, for the last eighty years has made the services of such men as Lord Minto, Mr. James Wilson, Lord Curzon, Sir S. Curzon, and Sir C. Malet. In more recent times the British Empire has been strengthened by the services of distinguished Indians: Sir S. P. Sinha, Sir Ali Jinnah, and Sir B. N. Datta. It appears that this reform is a condition precedent to all other reforms. The principle involved is one that has been accepted by all civilized Governments. In England, especially, it has been the settled rule that a member of the permanent Civil Service must be content to close his official career as the trusted and authoritative head of his department, without aspiring to political governance. The task of a British Premier would be an impossible one if he was not free to choose the members of his Cabinet from among his political supporters, and was compelled to accept as his colleagues the permanent chiefs of the administrative department.

SIR KRISHNA GUPTA AND THE CONGRESS.

It regards a direct appeal to the Imperial Parliament and the British public on behalf of Indian self-government, the British Committee and the journal "India" have done their best. But they have been working under difficulties, having lost valued colleagues, British and Indian, by death; while owing to war exigencies the Congress has not been in a position to supply their place. At the same time they desire to express their grateful thanks to Sir Krishna Gupta for his unfailing support and wise counsels. He is now returning to India, and his intimate knowledge of Indian affairs in this country will be of the highest value to Congress leaders in determining their action as regards proceedings in England. By a cordial and unanimous vote, the British Committee have elected Sir Krishna Gupta to be their Pledge at the Congress to be held this year at Lucknow.

In conclusion, the Committee would most earnestly urge Congress leaders to organise their resources of men and money, so that,

the Lieutenant-Governor indicates the happy relations existing between the Bench and the Executive Government, based on willing and mutual recognition of respective spheres of work. Your generous tribute to the valuable assistance afforded to you by the various members of the Council of a minimum of fifteen, and the desire of justice which I would like to enter your my hearty congratulations, for India has of late been subjected to severe criticism on the part of the highest judicial body at Home for the dilatory nature of her judicial proceedings. I turn now to the special object of our gathering to-day, your new Court. I congratulate you most heartily on its completion and I trust that you will find that it substantially alleviates the conditions under which you have to perform your work. The efficient performance of your duties is a matter of prime importance and of the greatest public concern and I recognise the duty of Government in so far as lies within its power that its courts of justice should be accommodated in buildings of a suitable character.

You allude in your address to the climatic conditions under which the court's labours are carried on. I have been now two years in this country and from personal experience I can appreciate the drawbacks to which you refer and am impressed by the very moderate terms in which you allude to them. But I cannot overlook the fact that there is one on your Bench who has served His Majesty the King Emperor in India for a longer period than the life of the Allahabad High Court and who has found the climate so congenial that during his period of Service he has only been able to tear himself away from work for one day. I cannot help thinking that Sir George Knox or his record has exercised a moderating influence to this portion of your address.

It only remains for me to endorse what has been said with reference to the Executive Engineer Rai Bahadur Hari Kishan Pant, his staff and the contractors who have worked under him. They have had exceptional difficulties to overcome and they certainly have claim on our gratitude for expeditious manner in which they have carried through this undertaking. I should also from what

ॐ ॐ
कृष्ण

ॐ

राम

ॐ
ॐ

॥ स्वामि कैवल्यश्रम ॥

॥ जीमहा राजकि ॥

ॐ

॥ ज्योतिर्ह ॐ ॥

मूर्तिनाथ

कैवल्यश्रम

तत्त्वबोध

श्री गणेशाय नमः

ॐ

आत्मबोध

ॐ

त

अथ तत्त्वबोधः॥ वासुदेवे

न्द्रयोगीन्द्रनत्वाज्ञानप्र

दंगुरुम्॥ मुमुक्षूणां हितार्था

यतत्त्वबोधोभिधीयते॥१॥

साधनचतुष्टयसंपन्नाऽधि

कारिणां सोक्षसाधनभूतं

तत्त्वविवेकप्रकारं चक्ष्या
मः॥ साधनचतुष्टयं किम्॥
नित्यानित्यवस्तुविवेकः
॥१॥ इहामुत्रार्थफलभोग
विरागः॥२॥ शमादिषट्सं
पत्तिः॥३॥ मुमुक्षुत्वं चेति

॥४॥ नित्या नित्यवस्तुवि
 वेकः कः ॥ नित्यवस्तुवेकं
 ब्रह्मतद्व्यतिरिक्तं सर्वम्
 नित्यम् । अयमेव नित्या
 नित्यवस्तुविवेकः ॥ वि
 रागः कः । इह स्वर्गभोगेषु

इच्छाराहित्यम्॥शमा

दिसाधनसंपत्तिःका॥श

मोदमउपरमस्तितिक्षा

श्रद्धासमाधानचेति॥श

मःका॥मनोनिग्रहः॥दमः

कःचक्षुरादिबाह्येन्द्रिय

निग्रहः। उपरमः कस्वध

मानुष्ठानमेव। तितिक्षा

का। शीतोष्णसुखदुःखा

दिसहिष्णुत्वम्। श्रद्धाकी

दृशी। गुरुवेदांतवाक्या

दिषु विश्वासः श्रद्धा। समा

ध्यानं किम् । चित्तैकाग्रता ॥

सुसुक्षुत्वं किम् । मोक्षो मे

भूयादिति च्छा ॥ एतत्सा

धनचतुष्टयम् । ततस्तत्त्व

विवेकस्याधिकारिणो भ

वन्ति । तत्त्वविवेकः कः । आ

त्मा सत्यस्तदन्यत्र सर्वं

मिथ्येति ॥ आत्मा कः स्थ

लसूक्ष्मकारणशरीराद्ध्य

तिरिक्तः पंचकोशातीतः स

न् अवस्थात्रयसाक्षी स-

च्चिदानंदस्वरूपः स न्य

स्तिष्ठति स आत्मा ॥ स्थूल
शरीरं किम् । पञ्चीकृतं पं
चमहाभूतैः कृतं सत्कर्म
जन्यं सुखदुःखादिभोगा
यतनं शरीरं अस्ति जायते
वर्धते विपरिणमते अप

क्षीयते विनश्यतीति षड्वि

कारवदतत्स्थूलशरीरम्॥

सूक्ष्मशरीरं किम्। अपञ्ची

कृतपञ्चमहाभूतैः कृतं स

त्कर्मजन्यं सुखदुखादि

भोगसाधनं पञ्चज्ञानेन्द्रि

याणि पंच कर्मेन्द्रियाणि
पंच प्राणादयः मनश्चैकं
बुद्धिश्चैका एवं सप्तदश
कलाभिः सह यत्तिष्ठति त
त्सुक्ष्मशरीरम् ॥ श्रोत्रं त्व
क्चक्षुः रसना घ्राणं इति

पंचज्ञानेन्द्रियाणि। श्रो
 त्रस्य दिग्देवता। त्वचो
 वायुः। चक्षुषः। सूर्यः। रस
 नापावरुणः। घ्राणस्य
 अश्विनौ इति ज्ञानेन्द्रिय
 देवताः। श्रोत्रस्य विषयः

शब्दग्रहणम्। त्वचोवि
षयः स्पर्शग्रहणम्॥ चक्षु
षोर्विषयः रूपग्रहणम्।
रसनायाविषयः रसग्रह
णम्। घ्राणस्य विषयो गं
धग्रहणम्। इति॥ वाक्पा

णिपादपायूपस्थानीति
पंचकर्मेन्द्रियाणि॥ वा
चोदेवतावह्निः। हस्तयो
रिंद्रः। पादयोर्विष्णुः। पा
योर्मृत्युः। उपस्थस्य प्र
जापतिः। इति कर्मेन्द्रियदे

वताः॥ वाचो विषयः भाष
णम्। पाण्यो विषयः वस्तु
ग्रहणम्। पादयो विषयः
गमनम्। पायो विषयः
मलत्यागः। उपस्थस्य
विषयः आनन्द इति। का

८ त
रणशरीरं किम् । अनि-
र्वाच्या नाद्यविद्यारूपं
शरीरद्वयस्य कारणमा-
त्रं सत्स्वस्वरूपाऽज्ञानं
निर्विकल्पकरूपं यद-
स्तितत्कारणशरीरम् ॥

अवस्थात्रयंकिस्र। जाग्र
त्स्वप्नसुषुप्त्यावस्थाः॥
जाग्रदवस्थाका। श्रोत्रा
दिज्ञानेन्द्रियैः शब्दादिवि-
षयैश्च ज्ञायते इति यत्सा
जाग्रदवस्था स्थूलशरी-

१ राभिमानी आत्मा विश्व
इत्युच्यते ॥ स्वप्नावस्था
केति चेत् । जाग्रदवस्था
यां यत्तद्दृष्टं यच्छ्रुतं तज्ज
नितवासमया निद्रा स-
मयेयः प्रपञ्चः प्रतीयते सा

स्वप्नावस्था। सूक्ष्मशरीरा
भिमाना आत्मा तैजस इत्यु
च्यते॥ अतः सुषुप्त्यवस्था
का। अहं किमपि न जाना
मि सुखेन मयानिद्रानुभू
यत इति सुषुप्त्यवस्था ॥ ३०

कारणशरीराभिमानी आ
 त्माप्राज्ञ इत्युच्यते॥ पंच
 कोशाः के। अन्नमयः प्राण
 मयः मनोमयः विज्ञानम
 यः आनंदमयश्चेति॥ अ
 न्नमयः कः। अन्नरसेनैव

भूत्वा अन्नरसेनैव वृद्धिं
प्राप्य अन्नरूपपृथिव्यां
यद्विलीयते तदन्नमयः को
शः स्थूलशरीरम् ॥ प्राणम
यः कः प्राणादिपञ्चवाय
वः वागादीन्द्रियपञ्चकं प्रा

ममयः॥ मनोमयः कोशः

कः॥ मनश्च ज्ञानेन्द्रियं

चकं मिलित्वा भवति स

मनोमयः कोशः॥ विज्ञान

मयः कः॥ बुद्धिर्ज्ञानेन्द्रियं

चकं मिलित्वा यो भवति

सविज्ञानमयःकोशः॥आ
नंदमयःकः॥एवमेवकार
णशरीरभूताविद्यास्थम
लीनसत्त्वंप्रियादिवृत्तिस
हितं सत् आनंदमयःकोशः॥
एतत्कोशपंचकम्।मदी

यंशरीरं सदीयाः प्राणाः स
 दीयं मनश्च सदीया बद्धि
 र्मदीयं ज्ञानमिति स्वेनैव
 जायते। तद्यथा मदीयत्वे
 न ज्ञातं कटककुंडलगृहा
 दिकं स्वस्माद्भिन्नं तथा-

पंचकोशादिकं मदीयत्वे

ॐ आत्मा

न ज्ञातमात्मानं भवति ॥ स

त हि कः सच्चिदानंदस्व रूपः

त्किम् । कालत्रयेऽपि तिष्ठ

तीति सत् ॥ चित्किम् । ज्ञा

न स्वरूपः ॥ आनंदः कः । सु

ख स्वरूपः ॥ एवं सच्चिदानं

दस्वरूपं स्वात्मानं विजा
 नीयात्॥ अथ चतुर्विंशति
 तत्त्वोत्पत्तिप्रकारं वक्ष्या
 मः॥ ब्रह्माश्रयास्तत्त्वरज-
 स्तमोगुणात्मिकामाया अ-
 स्ति। तत आकाशः संभूतः॥

आकाशाद्वायुः वायोऽस्तेजः
तेजस आपः अद्र्यः पृथि-
वी ॥ एतेषां पंचतत्त्वानां
मध्ये आकाशस्य सात्त्विकं
कांशात् श्रोत्रेन्द्रियं संभूतम् ॥
वायोऽसात्त्विकं कांशात् त्व

गिन्द्रियं संभूतम् । अग्नेः सा
 त्विकां शातचक्षुरिन्द्रियं
 संभूतम् । जलस्य सा त्वि-
 कां शातरसनेन्द्रियं संभूत
 म् । पृथिव्याः सा त्विकां-
 शात्प्राणेन्द्रियं संभूतम् । ए

तेषांपंचतत्त्वानांसमाष्टिसा
त्त्विकांशात्मनोबुद्ध्यहं
कारचित्तांतःकरणानिसं
भूतानि॥संकल्पविकल्पा
त्मकंमनः॥निश्चयात्मि-
काबुद्धिः॥अहंकर्ताअहंका

रुः। चित्तनकर्तृचित्तमा। स
 नसादेवताचद्रमाः। बुद्धे
 ब्रह्मा। अहंकारस्य रुद्रः।
 चित्तस्य वासुदेवः॥ एतेषां
 पंचतत्त्वानां मध्ये आका
 शस्य राजशांसात्वाणीन्द्रि

यंसंभूतम्। वायोरजसांशा

तृष्णाणीन्द्रियंसंभूतम्। वह्नेः

राजसांशात्पादन्द्रियंसंभूत

म्। जलस्य राजसांशात् उ-

पस्थेन्द्रियंसंभूतम्। पृथि-

व्याराजसांशात्गुदन्द्रियंसं

भूतम्। एतेषां समष्टिराज
सांशात्पंचप्राणाः संभूताः॥

एतेषां पंचतत्त्वानां ~~संभूताः~~

~~संभूताः~~

तामसांशात्पंचीकृतपंच

तत्त्वानि भवन्ति। पंचीकर

णंकथमिदं चेत्। एतेषां
पंचमहाभूतानां तामसां शा
स्वरूपं एकं एकं भूतं द्विधा
विभज्य एकं एकमर्धं पृथ
कतृष्णीं व्यवस्थाप्य अप
रमपरमर्धं चतुर्धा विभज्य

स्वार्थमन्येषु अर्थेषु स्व
 भागचतुष्टयसंयोजनं का
 र्यम् । तदा पंचीकरणं भव
 ति । एतेभ्यः पंचीकृतपंच
 महाभूतेभ्यः स्थूलशरीरं
 भवति । एवं पिंडब्रह्मांडयो

रैक्यं संभूतम् ॥ स्थूलशरी
राभिमानी जीवनामकं
ह्यप्रतिबिंबं भवति । स एव
जीवः प्रकृत्या स्वस्मात् इ
श्वरं भिन्नत्वेन जानाति ।
अविद्योपाधिः सन् आत्मा

जीवइत्युच्यते॥ सायोपा
 धिः स न ईश्वर इत्युच्यते ए
 वं उपाधिभेदाज्जीवेश्वर
 भेददृष्टिर्यावत्पर्यंतं तिष्ठ
 तितावत्पर्यंतं जन्ममरणा
 दिरूपसंसारो न निवर्तते त

स्मात्कारणान्नजीवेश्वरयो
भेदबुद्धिस्वीकार्यो॥ ननु
साहंकारस्य किंचिज्ज्ञस्य
~~अस्य~~ जीवस्य निरहंका
रस्य सर्वज्ञस्येश्वरस्य त
त्त्वमसीति महावाक्यात्

कथमभेदबुद्धिः स्यादुभ
 योः विरुद्धधर्माक्रान्तत्वा
 त्॥ इति चेत्त्र। स्थूलसूक्ष्म
 शरीराभिमानात्त्वं पदवा
 च्यार्थ उपाधिविनिर्मुक्तं
 समाधिदशसंपन्नशुद्धं-

चैतन्यं त्वं पदलक्ष्यार्थः॥ ए
वं सर्वज्ञत्वादिविशिष्ट ईश्व
रः तत्पदवाच्यार्थः॥ उपा-
धिशून्यं शुद्धचैतन्यं तस्य
पदलक्ष्यार्थः॥ एवं च जीवे
श्वरयोः चैतन्यरूपेणाऽभे

देवायिकाभावः॥ एवं च वे
 दान्तवाक्यैः सद्गुरुपदेशे
 न च सर्वेष्वपि भूतेषु येषां
 ब्रह्मबुद्धिरुत्पन्ना ते जीव-
 न्मुक्ता इत्यर्थः॥ ननु जीन्सु व
 क्तः कः॥ यथा देहोऽहं पुरुषो

ऽहं ब्राह्मणोऽहं शूद्रोऽहं स-
स्मीति दृढनिश्चयस्तथा
नाहं ब्राह्मणः न शूद्रः न पुरु-
षः किन्तु असंगः सच्चिदानं
दस्वरूपः प्रकाशरूपः सर्वा-
तर्कामी चिदाकाशरूपोऽ

रुमीतिदृढनिश्चयरूपाऽ

परोक्षज्ञानवान्जीवन्मु

क्तः॥ ब्रह्मैवाहमरुमीत्यप

रोक्षज्ञानेन निखिलकर्म-

बंधविनिर्मुक्तः स्यात्॥ क

र्माणि कतिविधानि संती

तिचेत् आगामिसंचितप्रा-
रब्धभेदेन त्रिविधानिसं-
ति॥ ज्ञानोत्पत्त्यनंतरं ज्ञा-
निदेहकृतं पुण्यपापरूपं-
कर्मयदस्ति तदा गामीत्य-
भिधीयते॥ संचितं कर्म किं॥

अनंतकोटिजन्मनां बीज
 भूतसत्यत्कर्मजातं पूर्वा
 र्जितं तिष्ठति तत्संचितं ज्ञे
 यम् ॥ प्रारब्धकर्म किमिति
 चेत् । इदं शरीरमुत्पाद्य इ-
 ह लोके एवं सुखदुःखादि-

प्रदं यत्कर्म तत्प्रारब्धं भोगे
न नष्टं भवति प्रारब्धकर्मणां
भोगादेव क्षय इति॥ संचितं
कर्म ब्रह्मैवाहमिति निश्च
यात्मकज्ञानेन न नश्यति॥ आ
गासिकर्म अपि ज्ञानेन न नश्य

ति॥ किंच आगामिकर्मणां-
 नलिनीदलगतजलवत्तन्ना-
 निनां संबन्धो नास्ति॥ किंच
 ये ज्ञानिनस्तु वंति भजति-
 अर्चयंति तान् प्रतिज्ञानिकृ-
 तं स आगामिपुण्यं गच्छ

ति। ये ज्ञानिनः निन्दन्ति द्विषन्-
ति दुःखप्रदानं कुर्वन्ति तान् प्र-
तिज्ञानिकृतं सर्वम् आशा-
मि क्रियमाणं यदवाच्यं क-
र्म पापात्मकं तद्गच्छति॥
तथा चात्मवित्संसारंतीत्वा

ब्रह्मानंदसिद्धैव प्राप्नोति ।
 तरति शोकमात्मविदिति
 श्रुतेः ॥ तनंत्यजतुवाकाश्यां
 श्वपचस्य गृहेऽथवा ॥ ज्ञा
 नसंप्राप्तिसमये मुक्तोऽसौ
 विगताशयः ॥ इति स्मृतेश्च ॥

इतितत्त्वबोधप्रकरणंसमा
प्तम्॥ श्रीगणेशायनमः॥ अ
थ आत्मबोधप्रारम्भः॥ ॐ
तपोभिः क्षीणपापानां श-
न्तानां वीतरागिणाम्॥ सु-
मुक्षूणामपेक्षोऽयमात्म-

बोधो विधीयते ॥१॥ बोधो

ऽन्यसाधनेभ्यो हि साक्षा-

न्मोक्षैकसाधनम् ॥ पाक-

स्य वह्निवज्ज्ञानं विना मो-

क्षो न सिद्ध्यति ॥२॥ अविशे-

धितया कर्मणा विद्या विनि-

वर्तयेत्॥ विद्याऽविद्यानि-
हन्त्येव ते जस्तिमिरसद्भु-
वत्॥३॥ परिच्छिन्न इवाज्ञा
नात्तन्नाशे सति केवलः॥ स्व-
यं प्रकाशते ह्यात्मा मेघापा-
येऽशुमानिव॥४॥ अज्ञान-

कलुषं जीवं ज्ञानाभ्यासा
 द्विनिर्मलम् ॥ कृत्वा ज्ञानं
 स्वयं नश्येज्जलं कतकरे
 णुवत् ॥ ५ ॥ संसारः स्वप्नतु
 ल्यो हि रागाद्वेषादिसङ्कुलः ॥
 स्वकाले सत्यवद्भाति प्रबो

धेसत्यसद्भवेत्॥६॥तावत्स
त्यंजगाद्भ्रातिशुक्तिकारज
तंयथा॥यावन्नजायतेब्रह्म
सर्वाधिष्ठानमद्वयम्॥७॥
सच्चिदात्मन्यनुरूपतेनि
त्यविष्णोःप्रकल्पिताः॥व्य

आ

कपोविविधाः सर्वाहाटके
 कटकादिवत् ॥ ८ ॥ यथा क
 शोहर्षके शोनानोपाधिग
 तो विभुः तद्देदाद्रिन्नवद्भा
 सितत्राशे सति केवलः ॥ ९ ॥
 नानोपाधिवशादेव जाति

नामाश्रमादयः॥ आत्मन्या
रोपितास्तोयेरसवर्णादिभे
दवत्॥१०॥ पञ्चीकृतमहा-
भूतसम्भवकर्मसञ्चितम्।
शरीरं सुखदुःखानां भोगाय
तजमुच्यते॥११॥ पञ्चप्राण

मनोबुद्धिदर्शेन्द्रियसमन्वि
 तम्॥ अपञ्चीकृतभूतोदथं
 सूक्ष्माङ्गभोगसाधनम्॥१२॥
 अनाद्यविद्याऽनिर्वाच्या
 कारणोपाधिरुच्यते॥ उपा
 धित्रितयादन्यमात्मान

मवधारयेत् ॥१३॥ पञ्चको

शादियोगेन तत्तन्मय इव

स्थितः ॥ शुद्धात्मानो लवण

स्वादियोगेन स्फटिको यथा

॥१४॥ वपुस्तथादिभिः को

शैर्षत्कं युक्त्याऽवघाततः ॥

११ आ

आ

आत्मानमन्तरं शुद्धं विवि

च्यात्तण्डुलं यथा ॥ १५ ॥ सदा

सर्वगतोऽप्यात्मानसर्व-

त्रावभासते ॥ बुद्धावेवाव

भासेत्स्वच्छेषु प्रतिबिम्ब

वत् ॥ १६ ॥ देहेन्द्रियमनोबु

द्विप्रकृतिभ्याविलक्षणम्।

तद्धृतिसाक्षिणं विन्ध्यादा

त्मानं राजवत्सदा ॥१५॥ व्या

पृतेष्विन्द्रियेष्वाम्नाव्य

पारीवाऽविवेकिनाम् ॥ दृ

श्यतेऽभ्रेषु धावत्सु धावन्नि

३० ओ

आ

वयथाशशी॥१८॥आत्मचै

तन्यमाश्रित्यदेहेन्द्रियम

नोधियः॥स्वकीयार्थेषुव

र्तन्तेसर्पालोकंयथाजनाः

॥१९॥देहेन्द्रियगुणाःकस्मा

त्तन्मलेसच्चिदात्मनि॥अ

ध्यस्यन्त्यविवेकेन गग-
ने नीलतादिवत् ॥ २० ॥ अज्ञा-
नान्मानसोपाधेः कर्तृत्वा-
दीनि चात्मनि । कल्प्यन्ते
ऽम्बुगते चन्द्रे चलनादिय-
था म्भसः ॥ २१ ॥ रागेच्छासुख

३३ ओ

आ

दुःखादिर्वृष्टौ सत्यां प्रवर्त
ते। सुषुप्तौ नास्ति तत्राशेत
स्माद्वृष्टेस्तु नात्मनः॥

२२॥ प्रकाशोऽर्कस्य तोयस्य
शैत्यमग्रेयथोष्णता॥ स्व

भावः सच्चिदानन्दनित्य

निर्मलतात्मनः॥२३॥ आत्म
नःसच्चिदंशश्चबुद्धेर्बृत्तिरि
तिद्वयम्। संयोज्यचाविवे
केन जानामीति प्रवर्तते॥२४॥
आत्मनो विक्रियानास्ति बु
द्धेर्बोधान जात्विति। जीवः

सर्वमलं ज्ञात्वा कर्त्ता द्रष्टे-
 ति मुह्यति ॥ २५ ॥ रज्जु सर्पव-
 दात्मानं जीवं ज्ञात्वा भयं-
 वहेत् । नाहं जीवः परात्मेति
 ज्ञातं चेन्निर्भयो भवेत् ॥ २६ ॥
 आत्मावभासयत्येको बुद्ध्या

दीनीन्द्रियाणि च दीपाय
टादिवत्स्वात्मा जडेस्तैर्ना
वभास्यते ॥२७॥ स्वबोधेना
न्यबोधेच्छाबोधरूपतया
ऽऽत्मनः । नदीपस्यान्यदी
पेच्छायथास्वात्मा प्रका-

३३ आ
शते॥२८॥निषिध्य निखिलो

पाधीन्नेति नेतीति वाक्यतः॥

विन्द्यादैक्यं महावाक्यैर्जी

वात्मपरमात्मनोः॥२९॥

आविद्यकं शरीरादिदृश्यं बु

द्वद्वद्वत्क्षरम्। एतद्विलक्ष

णं विन्द्यादहं ब्रह्मेति निर्म
लम् ॥ ३० ॥ देहान्यत्वात्तमे
जन्म जरा काश र्प लयादयः ॥
शब्दादिविषयैः सङ्गो निरि
न्द्रियतया न च ॥ ३१ ॥ अम
नस्त्वात्तमेदुःख रागाद्वेष-

भयादयः॥ अप्राणो ह्यमनाः
 शुभ्र इत्यादि श्रुतिशासनात्
 ॥३२॥ एतस्माज्जायते प्रा-
 णो मनः सर्वेन्द्रियाणि च। खं
 वायुर्ज्योतिरापश्च पृथ्वी-
 विश्वस्य धारिणी ॥३३॥ नि

गुणो निष्क्रियो नित्यो निर्वि
कल्पो निरञ्जनः। निर्विका
रो निराकारो नित्यमुक्तोऽ
स्मि निर्मलः॥३४॥ अहमा
काशवत्सर्वबहिरन्तर्गतो
ऽच्युतः। सदा सर्वसमः शुद्धो

निःसङ्गो निर्मलोऽचलः ॥ ३५ ॥

नित्यशुद्धविमुक्तैकमख-

ण्डानन्दमद्वयम् । सत्यं ज्ञा-

नमनन्तं यत्परं ब्रह्माहमे-

वततः ॥ ३६ ॥ एवं निरन्तराभ्य-

स्ता ब्रह्मैवास्मीति वासना ।

हरत्यविद्याविक्षेपानरागा
निवरसायनम् ॥३७॥ विवि
क्तदेश आसीन्नोविरागो वि
जितेन्द्रियः ॥ भावयेदकमा
त्मानंतमनन्तमनन्यधीः
॥३८॥ आत्मन्येवाखिलंद

श्यं प्रविलाप्य धिया सुधीः॥

भावयेदं कमात्मानं निर्म

लाकाशवत्सदा॥३९॥ नाम

वर्णादिकं सर्वं विहाय पर

मार्थवित्। परिपूर्णचिदा-

नन्दस्वरूपेणावतिष्ठते

॥४०॥ ज्ञातृज्ञानज्ञेयभेदः प
रात्मनि न विद्यते । चिदान
न्दैकरूपत्वाद्दीप्यते स्व
यमेव हि ॥४१॥ एवमात्मा
रणौ ध्यानमथ ने सततं कृ
ते । उदितावगतिज्वाला स

वाज्ञानेन न दहेत् ॥ ४३ ॥

अरुणेनैव बोधेन पूर्वसन्त

मसेहते । तत आ वि भ वे दा

त्मा स्वयमेवांशुमानिव

॥ ४३ ॥ आत्मा तु सततं प्राप्नो

ऽप्यप्राप्तवदविव्यया । तत्रा

शेप्राप्तवद्वातिस्वकण्ठाभ

रणं यथा ॥ ४४ ॥ इथाणौ परु

षवद्भ्रान्त्याकृता ब्रह्मणि

जीवता ॥ जीवस्य तात्त्विके

रूपे तस्मिन् दृष्टे निवर्तते ॥

४५ ॥ तत्त्वस्वरूपानुभवाद्

त्पन्नं ज्ञानमञ्जसा॥ अहं म
 मेति चाज्ञानं बाधते दिग्भ्र
 मादिवत् ॥ ४६ ॥ सम्यग्वि
 ज्ञानवान् योगी स्वात्मन्ये
 वाखिलं स्थितम् ॥ एकं च स
 र्वमात्मानमीक्षते ज्ञानच

क्षुषा॥४७॥ आत्मैवेदं जग
त्सर्वमात्मनोऽन्यन्नविद्य
ते। मृदो यदुद्धटा दीनि स्वा
त्मानं सर्वमीक्षते॥४८॥ जी
वन्मुक्तिस्तु तद्विद्वान्पूर्वो
पाधिगुणांस्त्यजेत्। सच्चि

दानन्दरूपत्वाद्भवेद्भ्रम

स्कीटवत्॥४९॥ तीर्त्वा मो

हार्णवं हत्वा रागद्वेषादि

राक्षसान्॥ योगीशान्तिस

मायुक्तो ह्यात्मारामो वि-

राजते॥५०॥ बाह्या नित्य

सुखासक्तिं हित्वात्मसुख

निर्वृतः। घटस्थदीपवत्स्व

च्छः स्वान्तरेव प्रकाशते-

॥५१॥ उपाधिस्थोऽपि तद्ध

मैर्न लिप्तोऽप्यो मवन्मनिः

सर्वविन्मूढवत्तिष्ठेदसक्तो

वायुवच्चरेत् ॥ ५२ ॥ उपा-

धिविलयाद्विष्णोर्निर्वि

शेषंविशेन्मनिः । जलेज

लं वियद्व्यासितेजस्तेज

सिवायथा ॥ ५३ ॥ यद्वाभा

न्नापरोलभायत्सुखान्ना

परं सुखम् । यज्ज्ञानाच्चाप
रं ज्ञानं तद्ब्रह्म तस्य व्यवधार-
येत् ॥ ५४ ॥ यद्दृष्ट्वानपरं दृ-
श्यं यद्भूत्त्वानपुनर्भवः । य-
ज्ज्ञात्त्वानपरं ज्ञानं तद्ब्रह्म
तस्य व्यवधारयेत् ॥ ५५ ॥ तिर्य-

४१ अ

आ

गुह्यमथः पूर्णसच्चिदान-
न्दमद्वयम्। अनन्तनि-
त्यमेकं यत्तद्द्रष्टव्यवधा-
रयेत्॥५६॥ अतद्व्यावृत्ति-
रूपेण वेदान्तैर्लक्ष्यते।
व्ययम्। अखण्डानन्दमे

कंयत्तद्ब्रह्मेत्यवधारये
त्॥५७॥ अखण्डानन्दरू
पस्यतस्यानन्दलवाश्रि
ताः॥ ब्रह्माद्यास्तारतम्येन
भवन्त्यानन्दितोऽखिलाः
॥५८॥ तद्युक्तमखिलं वस्तु

व्यवहारस्तदन्वितः। त

स्मात्सर्वगतं ब्रह्म क्षीरस

पिरिवारितं ॥ ५९ ॥ अनन्त

स्थूलमहस्वमदीर्घमज

मव्ययम्। अरूपगुणव

र्णारूपं तद्ब्रह्मैतन्मया

येत् ॥६०॥ यद्वासाभासतेऽ
कीदिभास्यैर्यत्तु न भास्य
ते। येन सर्वमिदं भातितद्
ह्येत्यवधारयेत् ॥६१॥ स्व
यमन्तर्बहिर्व्याप्यभास
यन्नखिलं जगत्। ब्रह्म प्रका

ॐ

आ

शतेवह्निप्रतप्तायसपिण्ड

वत्॥६२॥जगद्विलक्षणं ब्र

ह्मब्रह्मणोऽन्यन्नकिञ्च

न। ब्रह्मान्यद्वाति चेन्मि

थ्यायथामरुमरीचिका

॥६३॥दृश्यते श्रूयते यद्यद्

हृणोऽन्यन्नतद्रवेत्तत्त्व

ज्ञानाच्चतद्रूपसच्चिदान

न्दमद्वयम् ॥६४॥ सर्वगं

सच्चिदात्मानं ज्ञानचक्षुर्नि

रीक्षते। अज्ञानचक्षुर्नेक्षते

भास्वन्तं भानुमन्धवत् ॥

आ

आ

६५ श्रवणादिभिरुद्दीप्तो ज्ञा

नाग्निपरितापितः जीवः

सर्वमलान्मुक्तः स्वर्णव

द्ध्योतते स्वयम् ॥६६॥ हृदा

काशोदितो ह्यात्मा बोध

भानुस्तमोऽपनतः ॥ सर्व

ॐ व्यापी सर्वधारी भाति स
र्वप्रकाशते ॥६७॥ दिग्देश
कालाद्यनपेक्षि सर्वगंशी
तादिह न्नित्यसुखं निरञ्ज
नम् । यः स्वात्मतीर्थं भज
ते विनिष्क्रियः स सर्ववि-

त्सर्वगतोऽमृतो भवेत्॥

इति श्रीमच्छंकराचार्य-

विरचितं आत्मबोधसमा-

सा ॥ हरिः ॐ तत्सत्परमा-

त्मनेनमः ॥ किम्बानेन-

धनेन वाजिकरीभिः प्राप्ते

नराज्येन किम्। किं वा पुत्र

कलत्र मित्र पशु सिद्धे हन

गेह न किम्। ज्ञात्वा तत्क्ष

ण भंगुरं सपदिरेत्याज्यं

मनादूरतस्वात्मार्थं गुरु-

वाक्यता भज भज श्रीपार

वति

॥
ॐ
ॐ
ॐ

३
६
एकोपिकृष्णस्य कृतः प्रणा

मोदशाश्वमेधीपनरेतिज-

दशाश्वमेधावभूतेनतुल्याः

नमकृष्णप्रणामीनपुनर्भवा

यः कृष्णकृष्णकृपालुस्त्व

मगतिर्नागतिर्भवः संसार

र्णवसग्रानांप्रसीदपुरुषोत्तमः

alleged to be ascending from the
 Ghazi Khandua. Being shown a telegram
 to that effect by a railway constable at
 Ghazi railway station, he was walking
 on the platform when seeing two women in
 burga his suspicions were aroused. He accost-
 ed the women in Urdu, but received no
 reply. He next addressed them in broken
 Pashtu, and received a reply in a feeble
 voice—an imitation of female voice, whereupon
 he promptly ordered them to be arrested,
 when it was found that the men masquerad-
 ing in female garb were the two abcond-
 ing policemen. The Magistrate deserves to
 be congratulated on his smart work.

[illegible]

me, and which I

